
This item was submitted to [Loughborough's Research Repository](#) by the author.
Items in Figshare are protected by copyright, with all rights reserved, unless otherwise indicated.

1NT6_mp3_Our Story_Women Oral History from Turkey

PLEASE CITE THE PUBLISHED VERSION

LICENCE

CC BY-NC-ND 4.0

REPOSITORY RECORD

Türkmen, Nuray. 2020. "1nt6_mp3_our Story_women Oral History from Turkey". Loughborough University.
<https://doi.org/10.17028/rd.lboro.12733187.v1>.

Ben Sorgun'da doğdum. Yozgat Sorgun, Sorgun'un köylüğünde doğum yaptım. Gecekinduda. Gecekinduda yaptım. Çocukluğum.. annem yalnızdı, aramız, şeyimiz çoktu. Koyunumuz, kuzumuz çoğudu. Annem onunla ilgilendi, biz de sefil büyüdük işte. Sefil büyüdük, böyle şey etmedik. Beş bacıyık, bicecik de gardaşımız var. İki de gardaşımız var. Annem, babam aramız çoğudu. Babam ırgatlık işledi, harman galdırdı evveli -o vakıt- vardı. Ondan sonra şimdi de şey etti o vakıtta annem de yayık yaydı, ondan sonra bize baktı, ev gordü, evvel böyle şey, ne yoğudu; adı neydi? Ev süpürgesi neyi yoğudu. Süpürgeyle süpürdük, evvel cereyan yoğudu. Varıdı da biz bilmiyoduk. Böyle böyle işte büyüdük azcık (gülüyor).

Biz ırgatlık, yolma yolduk, yedi yaşında yolma yoldum ben. Yolma yoldum, dırmık çektim, deste ettim. Babam.. annem sık doğum yapmış. İrili ufaklı böyle şeydir. Babam şoferdi, bizi dovmezdi de. Ondan sonra; babama azık götürürdük, abime götürürdük. Yazın şey ederdi: harman galdırdık, üç ay yazıda şey ettik. Üç ay, şimdikiler, şimdi hemen bir solukta alıp, geliyorlar. Üç ay ırgatlık işledik, düven sürdük, dest ettik, yığın yığdık, ondan sonra sap saçtık, onlarla ilgilendik. Arkadaşlarım da varıdı. Arkadaşlarım da çoğudu. Şeyi çok şey ettim ben: bağ bekledim, bağ bekledim o arkadaşlarım varıdı, onunla şey ettik, oynadık, toprakla oynadık, toprağı çamur gardık, adam yaptık. Şu salatalık domates vardı ya, onları kağrı yaptık: kabağınan, neyinen. Kağrı yaptık. Şeyimiz: meyvemiz de çoğudu. Bağ bekledik. Orada yedik içtik, sabah gittik, akşam geldik ama çok şenlikliydik. O vakıt böyle şey yoktu. Eşeklerle geldik (gülüyor). Yani gelin ederdi seninki gibi güleçler, gelinler, bizden büyük, biz küçüğüz. Yine de ben 15 yaşında varıdım. 11, 12 yaşında. Tas vurdular başıma, bir de bürük bürdüler, güle güle geldiler. Onlar türkü çağırdılar, ben de böyle süzüldüm geldim. Senin gibi güleçler ama sulu yerimiz uzaktı, böyle gülerek tez geldik. Yoksa çok uzaktı. Şeyimiz; sulu yerimiz. Ama sadece biz değildik, sabahleyin giderdik, akşam gelirdik. Ama çok kalabalıktık. Böyle şey yoğudu. Bir tek eşek vardı. Söylemesi kötülük. Araba neyim yoktu evvelden. Yok ben hiç evvel böyle kurnazdım ki hiç. Olacak, bizim aklımıza gelmezdi, nasıl olacağımız. Allah boğünlere getirdi işte. Biz o şey ettik işte; oynadık, güldük. Böyle Ankara'ya gideceğimizi, yuva kuracağımızı, gocaya varacağımızı biz bilmiyorduk hiç. Biz çok şey ettik. Kışın da ne olurdu? Şeyimiz çok olurdu; patlıcan şey ederdik, salatalık şey ederdik, kayısı dilerdik, erik dilerdik, bizi götürürlerdi olanlar. Ondan sonra bir kalabalıktık. Annemden isterlerdi gece şey ederdik biz: kayısı dilerdik, erik dilerdik, saat akşam sekiz de götürürlerdi ki, bir gece, iki gece ama geri de bizi bırakırlardı. Ora

bittikten sonra, değnekle bırakırlardı. Şey, şeyden korkarlardı: köpektan gorkarlardı. Gece kapıyı döverlerdi, anneme teslim ederlerdi, onlar geri giderlerdi. Gayısıyı dilerdik; guruturlardı, eriği dilerdik; guruturlardı. Fasulye şey ederdik; ayıklardık, turşu şey ederdik hani, bostan karpuz vardı, onları şey ederdik; soyardık böyle, soyardık onlar da böyle dilim dilim ederlerdi, kirece yatırırlardı onlar bir gün, iki gün, onu iyice yıkarlardı turşu gurarlardı. Öyle ederlerdi evvelden. Köyümüz çok iyiydi. Köyümüz iyice yeşillik, bizim köy zengin köyüydü. Arazimiz çok, ormanımız yoğudu. Kabak, söğüt bir de meyvelerimiz var kapının önünde. O öyle varıdı.

Babam iyiydi. Babam çalışkandı, iyiydi. Biz biz hiç yoksulluk görmedik ki. Babam şey ederdi: bizi severdi, bizi dovmezdi; annem de babam da. Biz de gorevimizi yapardık. Hiç dovmezdi annem, babam. Annem de, babam da dovmezdi annemi. Hiç hiç dövmezdi. Garı goca çok iyilerdi. Uuu, elin kapısına geldi. Benim boynum kütürderdi, bi şamar yemedi. Yedi gardaştık biz. Beş bacım, iki de abim vardı. Altı- yedi. Biz hiç sopa yemedik ama biz gorevimizi yapardık. Sabah er galkardık, akşam er yatardık, sabah ezanında da kalkardık, gorevimizi yapardık biz. Aynı. Böyle şey, ayırdımız yoktu. Babam, söylemesi kotülük, annem tavuk keserdi pilavın üstüne goyardı, böyle babam filte, filte ederdi, ilkin bize verirdi sonra abime verirdi. Gızlar önemli diye. Şimdi erkekleri dutuyolar, gızları dutmuyorlar. Çorum'lular öyle ediyolar. Babam öyle etmezdi. Babam iyiydi, senden iyi olmasın. Abdestli, namazlıydı. Babam para bulmuş da arkadaşı demiş ki, gel bölüşelim demiş. Yook! Demiş. Ben demiş mıhtara gideceğim demiş, tellah çağırttıracağım demiş, kim düşürdüyse, ben ona vereceğim demiş. Ben elin hakkını yemem, demiş. Babam çok iyiydi, senden iyi olmasın, babam iyiydi: eline, diline doğruydu babam. Benim gardaşlarım; erkek gardaşlerım, onlar da iyilerdi. Biri çobandı; davar güderdi, abim de; ırgatlık işlerdi, tarlayı sürerdi, harmanı galdırırdı, işte getirirdi, götürürdü. Evvel kağrı vardı, biliyo musun kağrıyı? Kağrıımız vardı (gülüyor), öküzlerimiz vardı, kağrıımız vardı, at olan; at vardı, camız olan; camız vardı ama bizim; öküzlerimiz vardı. Babam şeydi: becerikliydi. Çekmedik biz Allah var şimdi. 75 yaşında öldü. Yani 15 yaşına geldim. Beş bacıyız ya, ilkten büyük bacıma geldiler, sonra bana geldiler. Yani babam da dedi ki: ben ilkten dedi, büyüğü şey edeyim de dedi. Onu becereyim de sonra bunu şey edeyim dedi. Ondan sonra onu gelin etti. Ondan sonra da beni gelin etti. Böyle hepimiz yetiştik ya, sık sık doğurmuş annem. Gız hiçbir şey bilmiyordum ki, ben senin oğlan gibi oynuyordum. Top oynuyorduk, şöyle gırık gırık

çanaklar var onu böyle; üst üstüne, üst üstüne koyuyorduk... O ha çok galabalıktık. Erkek çok galabalık, böyle gıskanma yoktu.

Biz saat 12'ye kadar oynardık. Annem çağırırdı -rahmetlik- "Gelin yavrum yatın, sabahleyin baban sizi şeye götürecektir: yolma yolmaya götürecektir" diye. Ondan sonra biz oyundan ayrılamazdık; anam çağırırdı. 12'ye kadar oynardık. Irgatlıktan gelir, yine oynardık. Erkek, uşak karıştı bizim. Hiç ayırdımız yoktu. Bizim aklımıza da bir şey gelmezdi. Şimdi görsen başımıza çökerler valla. Başımıza çökerler (gülüyor). Ortalık kötü. O vakit iyiydi. Onların da aklına bir şey gelmiyordu, bizim de aklımıza bir şey gelmiyordu. Çok oynardık. Yani böyle çanağı gırdık, böyle gücçük gücçük ettik, çanağı böyle ettik, bir de topumuz vardı, topu vurduk, hangimiz evvel gelirsek, böyle üst üstüne koyduk. Devrildi yine kaçtık. Öyle oynardık biz.

Gelinlik giydim. Ben bir sene nişanlılı durdum. Bir seneden sonra yazın düğünüm oldu. Ben öksüz oğlana vardım. Annesi babası ölmüş, gardaşı everdi. Evvel kız, köylere kız bakmaya gelirlerdi. Gız bakmaya gelirdi. Bizim köyde de birçok gız var ki nasıl. Her evde; beş tane, altı tane, yedi tane, iki tane, üç tane her evde var. Gaynım böyle: gocamın gardaşı. Gaynım hepsine gitmiş; garıyla goca. Ona, orada da Kermande'de de arkadaşı varmış. Demiş ki gaynım, o arkadaşına: hangi gız iyi demiş, hangi gızın demiş, anası babası iyi demiş. O demiş, bir de; babamın adına sade çok iyi demiş. Babası da düzgün, annesi de düzgün, çocukları da düzgün demiş. Beni dinliyorsan: onu al, demiş. İşte Allah da yazmış, beni aldılar. Ben bir sene nişanlılı durdum. Yazında harman kaldırdıktan sonra da düğünümü ettiler. Ama duvak neyi vurdular, duvak vurdular. Evvel çok süslü, püslü çok gelin getirirlerdi, iyice, iyice. Ondan sonra, at arabaya bindirdiler beni, boyum da kısa, altına şey koydular; gara gazan koydular, üstüne çıkardılar, benim de koltuğumdan tuttular, arabanın üstüne oturdum. Altıma da halı yastık koydular. Ondan sonra, oradan geldim. Oradan geldim, sağdıç evine indirdiler. Sağdıç evine indirince orada yumurta pişiriyorlar, gençler de oynuyor. Onlara da ayır dediler, bana da. Benim de boğazımda nakış var, o vakit çok zor oluyor. Gelin ye! Gelin ye! Gel. Başımda da duvak var. Duvak da sepetle örülü, şu saplar var ya! Sapların şurası ince, şurası kalın. Ortası ince, öte yanı kalın. Saptan örmüşler. Her gelin olan gızlara götürüyorlar o duvağı. Ondan sonra; ye gelin, ye gelin, ben yedim az yedim. Ondan sonra, yi, yi diyor. Adam yiyemiyor ki, o vakit dokanıyor. Ondan sonra gene orada; bir saat, iki saat durdular, gençler oynadılar, vurdular. Yine beni

arabaya bindirdiler, yine de ondan sonra da: Eğin'e götürdüler. Eğin'de de işte akşama kadar durdum, akşam da güveye dıktılar (gülüyor). Güveye dıktılar. Ama ben çok gordüm ama yine de gorktum. Yanımda da bir şeyler vardı. Kadınlar vardı, ehtiyar. Elele veriyorlar ya! Ondan sonra, ben böyle titredim, üstünden ırak. Böyle titredim. Onların adetleri de geline bir vururlarmış, güveye. Dedi ki: Çakır dedi. Kocamın adı: Çakır derlerdi-gözü göğ de- Çakır geline vurup, ne etme, bayılır ne olur da, çok titriyor dediler. Ben böyle titredim. O da vurmadı, Allah var. O vakit; gelin güvey olurken şey el ele verirken, damat geline vururmuş, adetleriymiş. O vakit vurmadılar (gülüyor). Sonradan da işte; vazifemizi yaptık (gülüyor).

Adam iyiydi. Adam; şeydi, becerikliydi. Ondan sonra hiç yoksulluk çektiirmedi bana Allah var. Biri bitmeden, biri getirdi, biri bitmeden, biri getirdi. Öyle iyiydi, birazıcık sert idi. Ama bize; cebimizi parasız komadı, evimizi de ekmeksiz komadı. Adam becerikliydi. İyiydi. Köyde aramızız çoğudu. Kaynım işletiyor, bizim adam da Ankara'da çok durmuş. Gaynımın oğlu öldü, bir yetişik oğlu öldü. Atları varıdı; bir çift. Suladı da, ahıra götürdüydü. At mı vurdu? Azrail mi çevirdi? Öldü. Gakıldı, öldü. Ben de taze gelindim. Ondan sonra o ölünce gaynım Sorgun'a göçtü. Bizim adam da; Kırkkonak'a getirdi bizi. Gaynımın oğlu ölmeseydi bizi getirmiyordu ve hep bir arada duruyorduk. Bahçenin içinde evimiz ayrıydı da bahçenin içinde duruyorduk. O ölünce, ondan sonra bizi Ankara'ya getirdi. İnşaat bekçisiymiş bizim adam, sonradan da bakkal açtı. Kırkkonak, Ankara'da. Bizim çocuklar; köyde doğum yaptım, bir buçuk yaşındaydı getirince. Ötekileri de Kırkkonak'ta yaptım. Altı. Üç tane de öldü (gülüyor). Kızamıktan öldü, çıkartamadılar da. Biri dört yaşında öldü, kız; biri bir buçuk yaşında, biri de doğum yaptım; üç gün durdu, dört gün öldü, dördüncü gün öldü. Yalnızıdım, adam bakkaldı, ben de şey idim. Kimse yoktu. Gaynana yoğudu, gaynbaba yoğudu, elti yoğudu. Bir garı, bir gocaydık. Ondan sonra adam sabanan, sabah ezanda bakkala gidiyordu, yatsılarda da saat dokuzda da eve geliyordu. Ben o çocuklarla ilgileniyordum. Bazı adama da yardım ediyordum, zordu. Yalnızlık çok zor. Hem bakkal hem ev, gelenimiz gidenimiz çoğudu. Bizim adam şeyi geleni, gideni pek çoktu. Yemek pişir, çay demle, bulaşık yıka. Evvel makine ne yoktu. Çamaşır makinesi bilene yoktu, elimde yıkıyordum böyle. Sonradan aldı bizim adam. Gelin geldikten sonra aldı. Büyük gelin geldikten sonra aldı. Elimizde yıkıyoduk. Bezleri yıkardım elimde. Ama toprağa yatırıyodum. Toprak olmasa benim çocuklar ölürdü. Toprak iyi oluyor. Elim değmezdi. Bir sabah altını kurulardım, bir de yatsıda. Ağarlardı, uyurlardı, ağarlardı, uyurlardı. Elim

değmezdi. Gelenimiz, gidenimiz çoğudu. Kırkkonak'ta. Bizim adamın arkası çoğudu. Köyden gelen bize gelirdi, sağdan soldan bize gelirdi. O da, karı yemek hazırla, çay demle. Orada bakkalda çay demlerdi de yemeği de ben götürürdüm. Ee bulaşığı oluyo, yemeği oluyo. Sabah kendi yerdı Allah var. Öğleni ben götürürdüm, akşama da eve gelirdi. Yine Allah ne verdiyse o vakıta hazırlardım. Yetiştirirdim, yetiştirirdim. Allah sebep veriyor o vakıt. Allah gurban olduğum sebep veriyor. Hasta, sayr olmazdım, öyle veriştirirdim. Hiç hasta, sayr olmadım Allah'a şükür. Ama yalnızdım ya! Allah sebep veriyor, gurban olduğum, güzel Allah'ım.

Derdi ki: aş kes derdi,-rahmetlik- bakkalın makarnasını yemezdi. Sen derdi çocuklarla, bize derdi. Aş keserdim. Bükme bükerdem, hani satılıyor ya! Onlardan bükerdem, ondan sonra, akşam da pişirirdim, ona yedirirdim. Binde bir şey etmezdim, elim değmezdi, binde bir kesmesem; gızardı bağa, gel sen ye baba ye baba, gel, gel derdi. Sen ye derdi. Benim dediğimi yapmamışsın, gel sen ye derdi. Biz de böyle dururduk (gülüyor). Bazı sert davranırdı. Bazı bakkalın şeyi çok olurdu ya, onların eziyetini bizden alırdı. Bazı sade beni değil de, çocukları da doverdi bazı, bazı beni de doverdi. Geri de pişman oluyorum derdi. Orada kızıyorum, sizden acısını çıkarıyorum derdi. Söylemesi kötü. Kimi veriyor, kimi vermiyor, kimi alıyor kaçıyor. Bazı kiracılar vardı yazdırır, yazdırırdı gece gaçarlardı. O bakkalın borcunu vermeden gece gaçarlardı, gaçarlardı. Çok oluyordu. Bizim bir, iki dairelik paramız gitti orada. Adam yalnızdı ya.

Çakır yaz diyordu, o da ne bilsin? Yazardı, yazardı, o borcunu vermeden giderdi. Hiç karşı çıkmazdım, hiç. Gelir, iki vururdu, ondan sonra geçer gor, giderdi. Anama, babama da küfretmezdi Allah var. Gelirdi beni bir doverdi. Çocuklara mı rast gelir, geline mi rast gelir, diye geçer gor, bakkala giderdi (gülüyor). Sonradan da gonlümüzü alırdı. İşte: canım sıkılıyor da, huyum batsın da, sizden alıyorum acımı, müşteriye bir şey diyemiyorum derdi (gülüyor). Öyle derdi. Ağlardım, ağlardım. Ben orada kime deyim ki, burada gordüğüm an ağlardım ben. Yemek bile yemezdim ben, küserdim de zorla yedirirdi. Derdi ki: gel şu yemeği ye! Ben annen değilim, baban değilim, şu yemeği ye, gel derdi. Ağlardım, sonra goğnümü alırdı; gece, gündüz alırdı (gülüyor). Gece alırdı. Gündüz doverdi, gece alırdı goğnümü. Geri barışırđık. Garı goca arasında hepsi oluyor.

Bazı onlar da bana söylerdi, dertlenirdi, ben de ona söylerdim. Ondan sonra öyle çok çok açılmazdık da onlar bana söylerdi; gocalarının şeyini dövdüğünü, şey ettiğini, ben de onlara söylerdim. Gızgardaşım yakınırdı çok, ona söylerdim. Kıbrıs köyünde gızgardaşım var; benden güccük. Bazı ona söylerdim: bizim adam yine beni dövdü diye. Derdi ki: bacım idare et! Garı goca arasında olabilir derdi. O da öyle derdi. Ona çok sevinirdim (gülüyor).

Ankara iyiydi evvel, Ankara iyiydi. Şimdi çok kötü oldu Ankara. Evvel Ankara iyiydi. Bizim geldiğimiz de daha iyiydi, çocuklarım büyüdü daha iyiydi. Arkadaşları uyum sağlardı. Yemek yerdik, yemek yerlerdi. Senin oğlundan gaba, yemek yerlerdi, arkadaşları çoğudu. Sabahleyin giderlerdi oynamaya, akşam gelirlerdi. O vakıt arkadaşları iyiydi. Şimdi arkadaşları çok bozuldu, çok bozuldu. Evvel iyiydi. Sığıra sürer gibi; sabah sürerdim, akşam gelirlerdi. Acıkan gelirdi. Bi dürüm verirdim: tulum peyniri vardı; şöyle bir dürüm verirdim. Bakkal ekmeğinin içine gordum, ondan sonra, alın yiğin derdim. Onlar alırdı hem oynarlardı hem yirlerdi. Nası da datlı oluyor anne derdi (gülüyor). Öyle derdi.

İyiydi, gomsularla iyiydi. Ben bu yana geldim de hep bağa ağladılar. Çok iyiydi. Ben garıncayı incitmem. Size nasıl davranıyorsam, onlara da öyle davranırdım. Ben hiç kimsenin galbini gırmadım. Gecegonduda otuyorduk; Kırkkonak'ta, aynı böyle. Ben dairede hiç oturmam. Gecegonduda. Oramız yıkıldı, bu yana geldik. Orası da gecegonduydu. Daire değildi. Yok hiç ben şey etmedim. Çocuklarım hep daireye gitti de ben gecegonduda oradaydı, gecegonduda buraya da nasip oldu. Ben dairede hiç oturmam. Uşaklar dedi: illa daire alalım sana, oturalım derdi de yok ben daireyi sevmiyom, derim. Bura daha iyice. Burada iyi. Konum, gomsu da iyi, senden iyi olmasın. Ben onlara iyiyim, onlar da bana iyi, iyiyiz. Ben onlara oturmaya gidiyorum, onlar bana oturmaya geliyor, beraber yiyoruz, çay içiyoruz sohbet yapıyoruz onlar bana söylüyor, ben onlara söylüyorum. İyiyiz, Allah'a şükür. "****" in anasına neyine gidiyom. Şurada, "****" nın gaynanası vardı: gışın durdu. gışın duruyor da yazın ev, koyüne gidiyor. Gızın yanında durdu, onun yanına gidiyom.3 gızı var da bir oğlu var ya. Onun annesinin yanına gidiyor. Onlar benim yanıma geliyor, ben onların yanına gidiyorum. İdare ediyoz. Elim değerse gidiyorum, elim değmezse gitmem. Günde gitmem de ara sıra gidiyorum. Kırkkonak aynı böyleydi. Buradan da daha sıkıydı: bahçeli, bağlı böyle iyiydi. Sonradan daire olunca; o meyveleri hep söktüler, daire yaptılar. Yoksa Kırkkonak aynı böyleydi. Türüm, türüm tütüyordu. Herkes kapısının önüne

böyle; gayısı, erik, ufak, tefek hep diktilerdi. Şimdi orası tüm yıkıldı. Tüm daire oldu. Evvel bizim adam bağenmiyordu. Şimdi orası altın oldu, tüm daire yapıldı. O meyveler tüm söküldü. Bağlar, bostanlar söküldü. Tüm daire yapıldı.

Birazında yaşıyordu, birazında yaşamıyordu. Benim gocam öleli 20 sene oldu. Tam 20 sene oldu. Bir kız, bir oğlan vardı benim. Ötekiler gelin oldu da. Üç gelin getirmiştik, bir de kız verdik. Bir oğlanla, bir kız kalmıştı. Onlar da büyüyordu, yetişiyodu da babası öldükten sonra kızını bir akrabamıza verdik, oğlanı da everdik. Büyük oğlanı everdik. kızlar sorma. kızlar mutsuz: ikisi de. Ama uşaklarım iyi Allah'a şükür. Garılarına, gocularına, evlerine, barklarına. Kızlarımın ikisi de; gocularından ayrıldılar. Şimdi bu önümüzdeki pazar, küçük kız başka yere taşınacak. Kayınbabasının evinde oturuyordu da; goca garı ayrılınca, kızını çıkarttılar. Çıkartınca 550 milyona dairenin taa aşağısını tuttu. Şimdide oraya kışın şey basmış, o karların suyu basmış, çıkacak önümüzdeki pazara. "Ana diyor, bir yağmur yağınca ben korkuyorum" diyor. Yukarıların suyu benim kızın evini tüm basmış. Böyle olmuş iki gün. Ben de diyor, oturdum ağladım, diyor. Elin suyu, tuvaletin suyu basmış. Oradan çıkacak şimdi. Ev, bu ev bulmuş da. Şimdi o evi de 700 milyona tutmuş. Adam çalışmıyor ya! İki de oğlu var. Çalışmıyor. Garı goca işte dövüşerek, dövüşerek ayrıldılar. Gayınbabasının evinde oturuyodu. Gayınbabası dairesi vardı da: garı-goca oturun dedi. Onlar işte garı goca dövüşünce, 15 sene durdu, iki tane de oğlu var. Ondandır şimdi ayrıldı. Ben bir yönden; iyi oldu dedim. Bir yönden de; üzüldüm. Şimdi kira kira sürünecek. İyi, kötü gayınbabasının evinde oturuyodu. Şimdi de; kira. İş yok, bir yerden bir geliri yok. Ramazan'ın içinde; akrabaların, hısımların hep fitrelerini topladık ona verdik. "Elden gelen öğün olmaz, o da vaktinde bulunmaz". O fitre bitince n'olacak? Aç kalacak. Çalışıyordu. O işyeri de kapandı. Şimdi çağırırlarsa gidecek, çağırmazlarsa şimdi evde iki aydır oturuyo. Uşaklar da çalışmıyo, kendi de çalışmıyo. Bizim verdiklerimizle duruyo bakalım. Hayırlısı Allah'tan. Keşke bu çocukları; babasına verseydi, atsaydı, bu eziyet çekmeden, onlar çekirdi. Ben kızımı bir insana verirdim. Ama kızım da çocuklarına dayanamadı, iki çocuğunu aldı, daire tuttu. Daireyi de su bastı. Şimdi başka daireye gidecek. Orayı 550 milyona tutmuştu, şimdi 700 milyona tuttu şimdiki daireyi. Nasıl verecek? Çalışacak da verecek, çalışmazsa veremez. Biz öyle düşünüyöz. Zor, zor. Çok zor.

Uşaklarım iyi. Dört oğlum var benim değil, Allah'ın. Onların durumu iyi Allah'a şükür. Gızların durumu kötü, gızların durumu kötü. Annelik zor, annelik zor. "Ona üzöl, buna üzöl, çuvaldaki una üzöl". Annelik zor, çok zor annelik. Kendini düşünmüyorsun, onları düşünüyorsun. Vay "****" 'm, aç mı? Susuz mu? Ah, kiraya daireye gitti; verecek mi? Vermeyecek mi? Üzülyüm ben. Yarın vermeyince kimin kapısına gidecek? Benim kapıma gelecek. Elektriği var, suyu var, telefonu var bilmiyom nasıl karşılayacak? O da zor, o da zor, hepsi de zor. Oğlanı bir başında el, gızın bir başında el. İyi olursa seviniyom; üstüme iyilik, kötü olursa üzülyüm. Anne, anne zor. Anne de zor, baba da zor.

Benim büyük gız ilk gocasından ayrıldı; bir oğlu, bir gızı vardı. Onlar da geçinemediler. Ondan sonra ilki dutmayan, ilkin dutmaz, idare edeceksin. Azıcık adam aşağı inecek, azıcık da kadın aşağı inecek, idare edecen. Biz de çektik, biz çekmedik mi? Benim gız da çekmedi, başkasına vardı. Ötekini de aradı, ilkinini de aradı. Şimdi daha gocası küsmüş, gitmiş başka yere. Şimdi iki gızı var, bir de kendi ama bu çalışıyo, büyük gızım çalışıyor. Her yerde de çalıştı, Allah var. Gitmediği yer de kalmadı. Şimdi de telefona bakıyo. O çalışıyo Allah'a şükür de küçük çalışmıyo. Küçüğün iş yeri kapandı. Pastane de hani yemek yiyolar ya, masaları neyim siliyodu, götürüyodu, getiriyodu. Şimdi açılmış da işe birazını almış da, birazını da almamış. Biz de öyle şey ediyoruz; inşallah alır diye. Bilmem daha belli de değil. Ben akşam konuştum da dedi ki: ana dedi, daha dedi bir haber yok, dedi.

16 yaşındaydım, ben çok küçük geldim. Sen benim gızımsın, ben aybaşı gördüm, ağladım. Annem dedi ki -rahmetlik-: o gençlerde olur gızım, dedi. Ondan sonra da gocaya gittim. Beş, beş ay durdum, "****" üzerime düştü. Çok küçük evlendim ben. Evvel öyleydi. Okuma, yazma, şey etme bilmiyoduk. Hani dünür geliyolardı; hemen annem, babam veriyolardı. Sade beni değil, emsallerimi hep veriyolardı. Şimdi seçiyolar. Şimdi seçme çıktı. Şimdi konuşuyolar, danışıyolar, şimdi geziyolar; iki ay, üç ay, bir sene, iki sene, evvel öyle yoğudu. Şimdi bazısı uyum sağlıyo, bazı da sağlamıyo, ayrılıyo. Çok ayrılan var, kurban olduğum, evveli ayrılan yoğudu böyle. Birbirimizi idare ediyoduk; garı goca. Dovse de idare ediyoduk, kapıya atsa da idare ediyoduk, kafamızı yarsa da idare ediyoduk, kolumuzu kırsa da idare ediyoduk ama şimdi yok. Çantayı eline alıyolar gidiyolar; babası evine, ya başkasına gidiyolar. Şimdi kötü, biz idare ediyoduk. Evlilik de oyuncağa çıktı şimdi. Evvel iyiydi. Evvel evlilik iyiydi. Adam bir gün beni kapıya attı:

çocuk ağlıyor diye. Çocuk orada ağlamaz olur mu? "Beni rahatsız ediyosun, akşama kadar el ile terbiye, sabaha kadar da sizinle mi terbiye olacam" diye. Beni dovdü, gapıya attı. Başkası olsa; küser gider. Ben gapının dışında -saat üç-, orada durdum, durdum, çocuk da ağladı. Geri gapıyı açtı, ben geldim. Sabaha kadar şu kötü memelerimi verdim. Sabaha kadar hem ağladım hem o çocuğu emzirdim. Şimdi emzirirler mi? Emzirmezler. Şimdi emzirmezler. Kim olursa olsun. Sade ben kızlarıma demiyorum. kızlarım da emzirmez, gomsunun çocukları da emzirmez. Bir ağız kavgası yapıyolar, hemen küsüp gidiyolar. Ama bekleyen içer: Çorbayı bekleyeceksin. Sen hot, ben hot. Azcık garı aşığı inecek, azcık da adam aşığı inecek. Eğer belle ki; ben başkasına gitseydim, benim kızlar gitti. Orada mutlular mı? İlk gocasını da arıyorlar. Söylemek kötü; bir yastık değişıyor, şey değişıyor. Şu yüz olana, şu yüz oluyor, gurban olduğum. Kader varıyor yine oraya otuyo. Benim kız öyle oldu. İlkine: gocam kötü kötü dedi, şey etmedi, öteki de daha şiddetli çıktı. Sözüml buradan ırak, her bok vardı. İki, sıkık, kahve, öte beri her bok çekti. Alimli olacak, çok alimli olacak; sabırlı olacak. Sabırlı olacan.

Yok benim gocamın ikisi neyim yoktu, Allah'a şükür. Bir cigarası vardı, başka bir şeyi yoktu. Benim gocamın hiç vallaha ikisi, sıkısı yoktu. Şimdi damatların da; sözüml buradan dışarı, her bok var, her bok var. Yedim, geri aldı da yedim. Yedim ama sabrettim ama çok ağladım. Ağladım; Allah da sebep verdi. Şimdi o öldü, ben evinde oturuyor muyum? Parasını yiyor muyum? Allah bundan geri koymasın. Maaşını alıyom: gocamın maaşını alıyom. Şeydi ya! Emekliydi ya! İki sene emekli oldu. O da hastalandı. Kalp krizi geçirdi, öldü. Şimdi ben yiyom. Yirmi senedir de ben yiyom. Allah bundan geri gomasın (gülüyor). Ama çok sabırsızdı, bir de çok dovdü. Ben yüzüne de dedim "eğer sen ölürsen, ben ağlamam" dedim. Sus! Dedi, onu çıkarma dedi. Ama yine de gocam, altı çocuğumun babası, azcık üzüldüm de çok üzülmedim (gülüyor). Çok üzülmedim, şimdi yalan söylemem ama iyi olsaydı, bana çok iyi davransaydı, şey etseydi; çok üzüldüml. Üzülmedim hatta sevindim. Adamın öldüğüne sevinilmez de yeri gelince sevinio. Öldüğüne de sevindim. Şimdi Allah kalbimi biliyor.

Sonra çocuklarla kıt kanaat idare ettik. Ondan sonra bir oğlan, bir kız var dedik ya! Onları devşirdik. Gelin, büyük bahçemiz vardı: o aşığıda oturuyodu, bahçenin içinde, ben yukarıda oturuyodum. Orada epey durduk, büyük oğlanla. O aşığıdaydı, ben yukarıdaydım ama ayrı yiyoduk. Ayrı yiyoduk. Ondan sonra orası yıkılınca, onlar kiraya gittiler, ben de bu yana geldim.

"***" evine geldim. Dedim: oğlum dedim, ben dedim, şey edeceğim, dedim; torun bana dirlik vermedi. Kocam ölünce, büyük oğlanın iki oğlu var, benim yanımda yattı kalktı, anasının yanımda yattı, büyük olan da benim yanımda yattı, kalktı. Askere gitti, geldi yine yanımdaydı. Buraya gelene kadar yine yanımdaydı. Dedi ki: seni dedi, doğum doğum doğrarım, dedi. Ondan sonra, hatta seni kuyuya atarım dedi. Ben de şeyi dedim, ekledim. Yukarıda Allah var, oğlunu dovdü, iyi de söyledi, kötü de söyledi. Babaannene yapma bunu oğlum dedi. Babaannen paranı veriyo dedi, yemeğini de hazırlıyo, dedi. Sabahleyin kalkıyodum, yemeğini hazırlıyodum, beraber yiyoduk. Akşam yatmıyodu, sabah kalkmıyodu. Ondan öyle, televizyona bakıyodu. İyiye, kötüye bakıyodu. Kalk beraber yiyelim. Allah ne verdiyse, hazırlıyom. Bazı patates kızartıyodum, bazı yumurta kaynatıyodum, bazı söyleme kötülük; bazlama ediyodum, bazı söyleme kötülük; et doğruyoduk, Allah ne verdiyse yiyoduk. Ondan sonra o büyüdükçe bana kötülük etti. Sovdü, saydı; anneme, babama küfretti. Dedim gel anneme, babama küfretme! Benim annem, babam: abdestli, namazlıydı. Onları hak etmedi, dedim ben. Ondan sonra o oğlunu baş edemedi. Ondan sonra dedi ki: anne kapım açık gel, dedi. Ya evime gel, dedi. Ya da dedi, ayrı evi varıdı; oraya gel dedi. Dedi, o vakitte oğlan şey ediyodu, kiraya vermişti. Kiracıyı ben çıkartırım dedi. Dedim ki: o kadar çocuk okutuyorsun oğlum, dedim. O sana, çocuklarına katkı olsun, dedim. Çıkarma dedim. Evimi koyup da geledim. İki ay, üç ay salladım geri. Yine dedim. Yine bana kötülük ediyo. Dedim: ben yine senin yanına varıcam oğlum, dedim. Tamam ana gel! Dedi. Kapım açık gel dedi. İlk yıl gelmedim, sonra geldim. Ondan sonra kız kardeşime dedim, kızlarıma dedim. Torladık, topladık, bunun evine geldim. Bunun evine geldikten sonra, üç yıl oturdum ben orada. Bakkalı da şuradaydı. Çorum'luların oradaydı; kirada. He bakkal şu Çorum'luların oradaydı. Adam da burada, garı goca burada oturmuşlar. Bir oğlu, bir gızı varmış. Oğlan da altı yaşındaymış, araba tepelemiş. Araba tepeleyince oğlan ölmüş. Servis arabasıymış. 1'e gidiyormuş daha. Arabanın da önünden geçmiş, adam görmemiş. Oğlan ölmüş, garıyla goca aşağıya gitmişler. Adam meraklıydı. Ondan sonra garıyı görmedim, yalan söylemeyim. Burada şey oturmuşlar. Bekar da oturmuşlar, evli de oturmuş, on sene oturmuşlar. Adam burayı satmaya çıkardı, satılık yazdı burayı. Biz de ben evindeyim, o da şurada bakkalda; Çorum'luların orada bakkal. Dedi ki: ana dedi, biz, dedi burayı sana alayım mı? Dedi. Tamam oğlum al, dedim. Cennet canıma minnet, dedim. Ondan sonra; benim de biraz altınım vardı, bankadan para çektik, biz burayı aldık. Peşin. 750 milyara aldık biz burayı. Şimdi daha pahalı. Dedim ki: oğlum dedim. İki evi birleştir, sen oraya dükkan aç, ben tek başıma bu yanı bana yeter

dedim. Oğlan evermiyorum, kız çıkarmıyorum. Ondan sonra işte, o orada oturuyor, ben burada oturuyorum. Birbirimizi idare ediyoruz. Benim torunlar gelmiyor. Hiç gelmiyorlar, hiç gelmiyorlar. Bu getirmez. Benim annemi rahatsız etmeye hakkınız yok! Gelmeyin dedi, gelmiyorlar ama annesi, babası geldi Ramazan'da, oruç tuttuk, bir ay, bir ay burada yedik, içtik. Oruçtan sonra da gittiler garıyla goca. Uşaklı gelmedi. Bunun çocukları iyi, çocuklar iyi. Ötekiler de Sincan'da. Bin de bir geliyorlar. Bazı gelir, bazı gelmiyorlar. Telefon ediyorlar, öyle görüşüyoruz. Çok gelmezler. Kırkonak'ta bizim bir dairemiz, bir dükkanımız vardı. Orayı şey ettik. Çocuklar bölüştü, sattık, bölüştük: yedi kişi ama buraya faydası olmadı, evvelden. Bazısı dükkan açtı, bazısı araba aldı, bazısı içinden Sincan'dakiler küçük oğlan, ortanca oğlan daire aldı. Onlar bana telefon ediyorlar, telefon ediyorlar, toplantısı var orada da. Bu sıra yok işte. Bu hastalık çıktıktan sonra yok. Cumartesi her akşam gidiyorduk biz. Beni arkadaşlarıma yanına koyuyordu, arkadaşlarının yanına gidiyordu. Saat sekiz gidiyorduk, saat birde, ikide geliyorduk. Beni koyduğu yerde; arkadaşlarımin yanında işi bitince beni alıp, geliyordu. Evine götürür, orada bir gece yatıyorduk, bakkal var ya! Sabahtan da o bakkalını açıyordu, ben de evime geliyordum.

Hiç gitmedi ki; garı goca. Ota gittim ben. Ot toplamaya gittim. Eniştem götürdü. Şeye gittik: neydi o? Ben de ad getiremem ki. Eniştemin komşuları topladı, iki, üç defa ota gittik biz; araba, taksiyle. Şu taraf: Gölbaşı'na gittik biz, Gölbaşı'nın köylüklerine gittik. Anam oralarda bir ot var, bir ot var. Allah oralarda ot yağmış. Orada koyun, kuzu da çok. Mal, melev de çok. Oranın köylüklerine gittik biz. Bir gitmedi ki; garı koca. O da yalnızdı, ben de yalnızdım. O bakkalda ilgilendi, ben de evde ilgilendim. Çocukları biz yetiştirdik anca. Ondan sonra da büyüyünce de: everdik, onların nişanını daktık, düğününü ettik, anca hak ettik. Bu büyük oğlan götürdü. Şu taraflara neyim götürdü. Buraya gelince gittik. Şeye; pikniğe gittik. Şu arka taraflara ne gittik. Yeni aklıma düştü. Gızgardaşım Kur-an kursunda okuyordu da, şey okuyordu da, onun hocalarına söyledi, yazdılar, ben de: paramı verdim. Şeye neyim gittik biz. Çanakkale'ye neyim gittik biz, Çanakkale'ye gittik. Orada bir gece yattık otelde. Otel hazırladı; ötemizi, berimizi. Oradan sonra; biz de sabahleyin paralar verdik. Yemeğimizi hazırlamışlar. Her şeyi var otelde. Ondan sonra banyo yapıyorlar. Sabahtan yemeğimizi hazırlamışlar şöyle masalarda, yemeğimizi yedik, paramızı verdik. Oradan şeyine tuttular. Sen gibi bir okumuş genç kız tuttular. Oraları gezdirdiler bize. Cumartesi gittik, bir gece yattık. Cumartesi gezdik, Pazar günü gezdik. Pazar günü de saat 12'de eve geldik. Gezdirdiler. Giderken de şey tuttular; ona bir şey diyorlar neydi?

Bir oğlan tuttular, gelirken de bir kız tuttular. Oraları gezdirmek için. Rehber, hah! Rehber tuttular; ondan sonra o kız her yere götürdü bizi. Pazar günü her yeri gezdik. Akşama kadar gezdik. Akşam da işte, akşam ezanı okundu, namazlarımızı kıldık. Ondan sonra arabalarımıza bindik, geldik. Saat 12'de, 12'de miydi? Bir de geldik. Oralar çok iyiydi. Yazın gittik. Tam şöyle şey zamanı: çiçek, o sıralarda gittik işte. Koyunlar; kuzuladı, inekler; buzuladı, çiçekler açtı. Mezarlarda şöyle, şöyle ot vardı. Oralar çok iyiydi ama biz kaç kişiydik? Otobüsümüz büyüktü. 50 kişi miydik neydi? 60 mıydık? Elli kişi miydik? Ama dediler de hocamız: bizden bir yere ayrılma dediler ama her yeri de götürdüler şeyleri türbelere neyim götürdüler. Her yere götürdüler. Mezara gittik, türbelere gittik, o yeşilliklerde yemek yedik, nördük, şu çanak yapılan yer var ya! Oralara da gittik biz. Gızgardaşım sebep oldu, gittik. Çanak yapılan yerlere de gittik. Yerin altında hani taşlar, kayalar yar ya! Üstün de hiçbir şey yok. Taşları delmişler, delmişler. Oradan oraya gittik, oradan oraya, oradan buraya: sıçan gibi (gülüyor). Gittim, gittim; kocam öldükten sonra gittim. Çocuklar büyüdükten sonra gittim. Çoluğum, çocuğum yoktu, okuyodu Kur-an da, onların hocaları gezmeye götürünce bizim dedi ki: hala dedi, çembere gidersen dedi, benim annemi de götür dedi. Benim annemin okumuşluğu yok dedi, hiçbir yere gitmedi bu vakta kadar dedi. Para önemli değil dedi. Hala sen sade annemi götür, ben veririm parasını dedi, bu! Allah var. Amma bu iyi. Ötekiler gitti. Bununla, öteki şey pek bir iyi, Allah var. Çok yeşilliklerde oturduk, yemek yedik, oradan sağa sola baktık: güzel. Şeye gittik, neydi? Kastamonu'ya gittik. Çok gittim ben gittim oraları. Kocam öldükten sonra gittim ama çoluk çocuk büyüdükten sonra, evlendikten sonra gittim, geldim. Gittim. O çanak yapılan yere gittim. Ondan, şeye gittim: Çanakkale'ye gittim, Kastamonu'ya gittim, Konya'ya gittim. Üç sefer Konya'ya gittim. İşte böyle toplantı götürdü bizi. Bir gün, iki gün evvel yazdılar, çizdiler, liste ettiler, parayı da verdik, senin gibi bir şey öğretmen yazdı, yazdı: gidenleri hep yazdı; adlarını, soyadlarını, paralarını da topladı. Bizi götürdü. Biz de işte: şu saatte gidecez. Sabah ezanında, sabah ezanında. Yedide birikeceğiz, sabahın yedisinde dedi. Biz oraya gittik. Evvel de vardı da ama ben el içine çıkmadım, yalnızıdım. Sonradan ben gittim. Evvelde vardı da adam alan gitti. Hani kocası tutkun olan, şey olan, çoluğu, çocuğu, kalabalık olan gitti, ben gitmedim. Yalan söylemeyim. Adam; bakkalda durdu, ben; evde durdum neğim gitmedim. Ancak birbirimizi idare ettik. Çocuklar gücçüktü, sık doğum yaptım, altı tane çocuk golay mı? Biri büyümeden biri, biri büyümeden biri, üç tane de öldü, golay değil. Sonradan ben el içine çıktım. Bakkaldan eve, evden bakkala. Ben bir yere çıkmadım. Şimdi bakkal çalışıyo da ikimiz yine ilgileniyoz. Sabah

yine ben açıyorum; içeriği dışarıya taşıyorum, ekmeğini alıyorum, geleni de siliyorum, süpürüyüm, tek tük müşterisi geliyo ona bakıyorum, geliyom. Ondan sonra buraya da geliyom ben yemeğini hazırlıyorum, bakkalda da yiyo. "Oğlum, müşterin bol olsun" diyorum, ben evime geliyom, o da bakkalın önün de duruyo. Tavuklarıma bakıyorum. 20 tavuğum var. Onunki ayrı, benimki ayrı, benimkine karışmıyo. Kendim de yiyorum. Bazı çocuklarım geliyo; onlara ikram ediyom: bir, iki, birikince, gendim yiyorum, -söyleme kötülük-, kaynatıyoz, bazen pişiriyom, bazen isteyenlere satıyom. Satıyom şimdi Allah var. Ben buğday yediriyom. Buğday yediriyom, salatalık doğruyom; ince ince doğruyom, elime ne geçerse, içini ben yiyom, dışını onlar yiyo. Domates doğruyom, oraya ben varıyorum böyle, başıma böyle birikiyolar. Alıştilar ya! Böyle didik, böyle böyle vuruyolar. Böyle doğruyom, doğruyom; çamur olmadan, karton kağıdını seriyom, çamur olmasın diye, üstünde yediriyom (gülüyor). Seviyorum ben, maaşıma katkısı oluyo. Bir elin nesi olur, iki elin sesi olur. Belli ki. Kocan çalışsa, sen de çalışsan bir katkı oluyo. Aynı onunki gibi; tavuğun bana faydası oluyo. Maaşıma faydası oluyo. Evvel alıyodum; iki senedir vermiyolar. Kocanın maaşı var, tek başına oturuyosun, seni idare eder diye kestiler. Kırkkonak'ta almıyodum yalan söylemeyim de, burada: iki sene, üç sene, dört sene aldım. Yalan söylemeyeyim aldım. İki senedir kestiler. Şimdi kömürümü neyim kendim alıyom. Kömürümü. Geçen sene değil de öbür sene "****" alınca ona çok gelmiş para verdim, ben de aldım. Dökülünce, bana da döktüler. Yine eve faydası oluyodu. Her şeyi veriyolardı şimdi Allah var. Allah olana da çok versin, artığını da bize versin. Sabun, soda, salça, yağ, tuz hepsini veriyolardı şimdi Allah var. Makarnasını, hepsini veriyolardı; iki senedir vermiyolar. Onun kocası emekli tek başına idare eder, diye kestiler. Keserse, verirse de sağolsun, vermezse de. Dağıtıyor hükümet. Allah yokluğunu vermesin. Allah bizimki için çalışanların, Allah yokluğunu vermesin. Bizim için çalışmayanları da, Allah kurban olduğum; onlara da akıl fikir versin. Ben bir şey demeyeceğim. Onlara dua ediyorum, onlara da dua ediyorum. Onlara da bizi istemeyenlere de onlara da akıl fikir versin.(Gülüyor) İyice konuşuyor, benim de şeyim yok ya! Okumuşluğum, yazmışlığım yok ya! Adam bizim için çabalıyo herhalde; iyi diyoz, iyi. Öyle diyoz işte (gülüyor). Şimdi ben üzöldüm. Hani herkes aldı burada. Maaşı olan da aldı, olmayan da aldı. Ben de dedim ki: onlar alıyo, bana neden vermiyo acaba? Dedim. Gidip de yine başvurmadım, yalan söylemeyim. Şimdi de vermiyolar bana. Gidip de başvurmadım. Bazı kesenler başvuruyo da; yine alıyolar. Burada kepçesi olan alıyo, kurban olduğum. Bak burada evi var mı? Aşağıda dairesi var mı? Altında arabası var mı? Kepçesi var mı? A, burada alıyolar.

Gocasını yazdırıyo, gendini yazdırıyo, her şey gocasının üstüne ya garısını yazdırıyo, alıyorla. Buradakiler, buradaki Çorum'lular şeytan! Şeytan. Halbuki hükümet araştırarak. İyi de araştırarak, kötüyü de. Düşeni de şey edeni de. Adamın kepçesi var, altında arabası var, aşağıda dairesi var, kira da. Burada gecekonduda oturuyo. Alıyor: çatır çatır alıyor. Beş koliyi alıyor eve indiriyor. Ama o da; her şeyi lazım, salçasına kadar veriyor. Artık mal gözü mü çıkarır, onun da her şeyi var. Yağ var; teneke ile yağ veriyor, ondan sonra bulguru var, pirinci var, tuzu var, ondan sonra neydi? Çayı var, her şeyi var. Onları bakkaldan alana kadar evinden hazırca yiyor. Bakkala gitmiyor, tenezzül etmiyor bakkala. Bakkal da böyle sarsılıyo, öyle duruyo (gülüyor). Öyle onu bunu gözler; ha geldi, ha gelecek. Bir ekmeğe geliyorla, başka hiç bişey almıyorlar. Evde var. Evde olunca, bakkala ne para verecek. Onu da biriktiriyorlar, biriktiriyorlar; evine şey alıyorlar: daire alıyorlar. Çoluğuna çocuğuna daire alıyo. Çoluğunu çocuğunu everiyo. Nişan takıyo, düğün ediyö,aşağıdan çocuğuna daire alıyo. Evvel iyiydi. Evvel büyük marketler yoğudu. Büyük marketler şimdi gücçükleri öldürdü. Şimdi herkesin altında arabası var, cebinde de parası var, kredi kartı çekiyorlar. Arabası var, ağıyorlar, evin ihtiyacı varsa alıyorlar, alıyorlar poşetle, arabanın arkasına da doldurup alıp geliyorlar. Bakkala ihtiyaçları yok, bakkal da şöyle süzülüyo.

Evvel iyiydi. Büyük marketler yoğudu. Büyük marketler açıldı, gücçükleri öldürdü. Tek tük oluyor da; kira olursa kurtarmıyo, kira olmasa azıcık ayakta duruyorum, kira olursa ayakta da duramazsın. Şu an çalıştığını ekmeğe mi vereceksin, kiraya mı vereceksin? Evvel bakkal iyiydi maşallah! Müşterisi çoğudu. Şimdi müşteri yok, kurban olduğum. Yardım var, büyük marketler var. Sen bana gelir misin evde varırken? Öten berin varırken. Şu varırken bana gelir misin? Gelemezsin. Bakkal da sarsılıyo işte. "****" diyor ki: anne diyor, kira olsa ben durmam diyo. Bir günde kilitlerim diyo. Kira olmadığından, artık iki kasa, bir kasa ekmek satıyo işte idare ediyö. Evin azcık ihtiyacını görüyo. Yok! Yok! Hepsi dört dörtlük. Hiç fukara yok burada.

Millet yardım alıyo ya; hepsi zengin oldular. Buradakilerin tüm aşağıda dairesi var. Birazı gitti, birazı burayı kiraya verdi, kiraya verdi. Bazısı da kapıyı kilitledi: yazın geliyorlar, gışın daireye gidiyorlar, bazıları da. Ondan sonra arkamda, sizin arkanızdaki, gışın gidiyorlar, yazın geliyorlar. Yazın da ufağını, tefeğini yapıp, okullar açılınca geri gidiyorlar. Burası çok şey oldu. Dere, tepe tünel. Olsun diyo, biz diyo, hükümetten şey ediyöz diyo, faydalanıyöz diyo. Ya oğlunu oturtuyo

burada, kendi oturuyo, ya oğlu burada oturuyo, kendi oturuyo. Hepsinin dairesi var, hepsinin. Hepsinin dairesi var ama bizim yok buna da şükür. Biz burada oturuyoz (gülüyor).

Benim hiçbir yerde, bir şeyim yok. Bir bura. İlkten Allah, bir bura, bir maaşım var, iki göz de kümesim var, başka bir şeyim yok benim. Bazıları iyi, bazıları hırsız. Şimdikiler çalışmıyo, kurban olduğum, şimdikiler yardıma güveniyo. Şimdikiler; anaya güveniyo, babaya güveniyo, şimdikiler hain. Evvelkiler; ouu, bir çalışırdık ki biz nasıl. Sabahtan kalkardık; kimi su sulamaya giderdik, kimi dırmık çekmeye giderdi, kimi yığın yağmaya giderdi evvelden. Şimdikiler padişah gibi geziyo. Akşam yatmıyolar, sabah kalkmıyorlar. Şimdikiler öyle. Şimdikiler: hain. Benim torunlar da hain. Benimkiler nasıl? Akşam yatmıyorlar; telefon var, televizyon var, öyle onlara bakıyolar, şuna bakıyolar, buna bakıyolar, öyle, döşetebilene bakıyolar. Hainler. A benim torunlar evde. Al ikisi de bir, ikisi de. İkisi de yatıyor. Telefon ediyorum da saat üçte, daha benim sıpalar yatıyo ana, diyor. Aman! Biz ezan okunduktan sonra ayaktaydık biz. Evvelden. Şimdikiler hain. Şimdi büyük, gücçük galmadı. Hatır, gönül galmadı, sevgi saygı galmadı. Evvel iyiydi. Evvel sen beni mesiyodun, ben seni mesiyodum. Şimdi mesemek yok. Şimdi gençler: ihtiyarlar sevmiyolar. Sevmiyolar işte. İhtiyarları sevmiyolar. Parası olursa sevilir, olmazsa sevmiyolar. Benim büyük oğlan, ortanca oğlan ne diyo? Pazar günü buraya geldi, o Kırkkonak'taki, şey Sincan'daki oğlan: ana diyor, "****" akşama kadar burada duruyo, akşam da evine gidiyo, sen korkmuyo musun? Diyor. Bir gün benim eve gel diyo, maaşını diyo, ver diyo, seni bir ay görsün diyo. Üç ay, dört ay gez diyo. Elimde poşet, elbisemi de içine koyacam. Bir ay birinin yanında duracam, bir ay birinin, bir ay birinin. Dört oğlum var ya! Ben de dedim ki: Niye öyle diyosun oğlum dedim. Onlar yiyene kadar, ben yerim evimde dedim. Mecbur muyum? Elim dutuyo, ayağım dutuyo Allah'a şükür. Onlar yiyene kadar, ben yerim. Şurada hazırlar, şurada da yerim. Mecbur muyum? Şey öyle diyo: ana gel, diyo. Sen gece diyo, gorkmuyo musun? Yoo dedim. Ankara'nın yarısı gocalı, yarısı gocasız. Bir tek ben mi gocasızım dedim. Haksız mıyım? Ondan sonra, kapılarımı kilitliyorum. Orayı kilitliyorum, burayı kilitliyorum, bazı da kontrol ediyorum. Örttüm mü, örtmedim mi? Kilitledim mi, kitlemedim mi? Diye iki defa varıyom. Abdestimi alıyorum, namazımı kılıyorum. Oradan Allah ne verdiyse; şurada da oturuyorum, yiyorum. Şurada hazırlıyorum, şurada da yiyorum. Bazı zor, bazı kolay. Bazı da zor ama gündüz iyi de gece zor. Gece zor. Gündüz de zorda, sen benim gızımsın: bir yerin koca istemiyo, her yerin goca istiyö. Kocalığı iyi de, bazı da işte şimdi de çok geçim şeyi varıdı. Garı iyi olsa; goca

kötü oluyor, goca iyi olsa; garı kötü oluyo. Birbirlerine uyum sağlamıyolar, ayrılıyo. Goca iyi olur, goca kötü olur mu? Beraber güzel yiyin, için. O sana söyler; sen dinlersin, sen söylersin; o dinler, goca kötü mü olur? Ama uyum sağlayacaksın, birbirine uyum sağlayacaksın. Sağlamazsan o da kötü olur. "Sen hot, ben hot, ata kim diyecek ot"? O da zor.

Benim gocam: bilmiyom ki, ele iyiydi. Ele iyiydi, çok iyiydi, eve huysuzdu. Ele şeydi, adı neydi, ele iyiydi, eve dikendi. Öyle geldi, öyle giderdi. Keşke akıllansaydı iyiydi. Şimdi daha rahatım, dediğin kadar, ağzına gurban olurum (gülüyor). Şimdi daha rahatım. Bazı oluyo, bazı olmuyo. Bazı oluyo, bazı da olmuyo. Bazı diyorum ki; varsa mıydım? Dedim ki, kızlara dedim: maaşım dedim olmasaydı vallahi bir gocaya varırdım dedim. Adamın dedim maaşı var, iki göz de kümesi var, varmam dedim. Eğer maaşı olmasaydı: varırdım. Çocukların eline bakmazdım. Ben şimdi onlara misafir varsaydım "hah! Anan niye geldi? Yine paraya geldi". Hiç onlar demese bile, gelinler derdi. Uşaklarım da derdi, gelinler de torunlar da. Şimdi ben onlara varmıyom, onlar da gelmiyo. Benim okumuşluğum yok. Giderlerse, götürür, teklif ederlerse; gidiyorum, etmezlerse gitmiyorum. Burada dur! Eğer maaşım olmasaydı, varırdım. Şöyle bir iyi insana, emekli adama verirdim. Ama ben çok çektim, şimdi varmam. Diyorum ya: adamın parası çoğudu, ekmeği de çoğudu, kendi huysuzdu. A ha iyi olur, a ha iyi olur, a ha iyi olur, iki defa düştüm yola gidiyodum da; çocukları koydum, gaynımın oğlu da hükümet işindeydi, o da sabahçıymış, arabaya bindim gidiyodum. Geri gece gittim Kırkkonak'tan. Dedi ki: yenge nereye gidiyosun? Gaynımın oğlu. O da hükümet işinde ya! Onu da gece, gündüz olduğunu vallahi bilmiyodum. Ne bileyim ben? Bir hafta gececiymiş, bir hafta gündüzcüymüş. Dedi ki: yenge nereye gidiyosun? Dedi. Ben de dedim ki: hiç ne bileyim? Dedim ki: şöyle gidiyorum, -üstüm başım böyle- küstüm, gidiyorum. "****" şey de beşikte. Goydum, gittim. Ondan sonra geri gece gittim. Dedi ki: yenge dedi, amcamla herhalde dövüşmüşsün, dedi. Gel yenge in! Dedi. Aşağı gitmeden, gel yenge in, gel yenge in, indim. Ondan sonra; Kırkkonak'ta kalabalık ya, geriden böyle çıktım, bir komşunun evine vardım. O da gızı daha boşanmış, evine gelmiş, iki çocuğu varmış. Birini babası almış, birini de annesi almış. Vardım o karının yanına. Nereliydi kız? Kastamonulu muydu? Çankırılıydı. Onun gocası da huysuzdu. O söyledi; ben ağladım. Ben söyledim; o ağladı. İlkin diyince orada durdum. O ev süpürüyomuş. Ev süpürmüş de halı siliyordu. Beni görünce şey yaptı, her işi durdurdu. O söyledi; ben dinledim. Ben söyledim; o dinledi. O da ağladı, ben de ağladım: derdimize. Ondan sonra ben geldim. Adam bakkalda, ben geldim. Çocuk beşikte

ağlamış; uyumuş, ağlamış; uyumuş, ağlamış. Kulaklarının içi yaş ile dolmuş. Altında da toprak gurumuş. Toprak dökmüştüm. gurumuş, ıslanmış, gurumuş, ıslanmış a ha şöyle olmuş. Üstünden ırak; vursan gafanı yarar. Toprak öyle olur. Oğlan altını guruladım, gucağıma aldım, onun altını guruladım, onu azcık emzirdim. Ondan sonra da evi gördüm. Adam da demedi ki, gaynımın oğlu dedi ki,-adam rahmetli- yengem dedi, küsüyor dedi, küstü gitti: dereye de dedi, yengemi ben çevirdim. Adam da demedi ki: -rahmetlik- garı niye gittin? Çocuklarını, evini, beni goyup da niye gittin? Vallahi demedi. Herhalde benim gittiğimi istemiş. Ondan sonra ben çok çektim, gurban olayım. Ondan sonra, şey ettik, idare ettik. Ben o çocuğu emzirdim, ağladım. Ağlayalı fitik olmuş. Büyüyünce oğlan sancılanırdı. Yeri, göğü yırık, yırık yırtardı. Babası da doktora götürmedi. Dedi ki: askere gidince kendi olsun dedi. Askere durur mu? Oğlanın aklı yetince; kendi gitti de kendi oldu: ameliyat. Ama çocuğum hastalandı, ben hastalansam bakmazdı. Sabah giderdi, akşam gelirdi.

Onu da söyleyeyim: -bir karı- pastane de açtık biz. Biz beş sene de pastane açtık. Adam açtı. Her şeyiyle ilgilendim. Kazma, kürek, ondan sonra; mutfak eşyası. Bir sene pastane açtık, beş sene işletti adam. Şeyci tuttuk yapıcı tuttuk. Ondan sonra bir göz yerimiz vardı: evin böğründe. Orada hazırladılar, bakkalda da sattılar. Bir karı geldi, pastaneye oturdu. Üç kızı varmış, oğlu yokmuş. Ben kocamı sevmiyorum, bizim adama şey etmiş. O karı geliyor, gidiyor; geliyor, gidiyor, benim de canım sıkılıyor. Ben adamdan korkuyorum. Ben karıya ne diyebilirim? Adam demiş ki -rahmetlik- yamacımızda da şey var; yine bakkal var. O da Yozgat'lı, biz de Yozgat'lı. Demiş ki: sen demiş hiç durmadan geliyorsun, demiş, benim adımları çıkarttılar, demiş. Ben 30 senedir esnafım, gelme buraya! Demiş. Karı gene geliyor. Yüz buldu ya, geliyor. Masaya oturuyor, canının istediğini yiyor. Topak boylu, bir güzel karı. Ondan sonra, ilkten iyiydi de, sonradan mı kötü oldu kocan? Ondan sonra,bizim Sincan'daki oğlan varmış, sövmüş, saymış. Demiş ki, şey demiş. Babam senin keyfini yetiremez, demiş, ben yetireyim, demiş, avradını si...or... demiş "****". Bunlar korkardı da, o korkmazdı. O lafını çekmezdi. Benim anamın nesi var, demiş. Bizde anamın altı tane çocuğu var, demiş. Bizi koysun da, seni mi alsın? Demiş. Öyle dedi de, gelmedi. Yoksa geldi karı oturdu. Yaa, benim başıma gelmeyen, kalmadı (gülüyor). Kocam bir de kötülük etti: ona yakınlık verdi. Ona yakınlık verdi. Yakınlık verdi de; günde geldi. Yakınlık vermeyeydi, gelmezdi. Ben senin evine varsam, yakınlık verirsen; gelirim, uyum sağlarım, yakınlık vermezsen; si... olur evime giderim. Yakınlık verdi adam. Nasıl adam, nasıldı ki?

Musturdu. Ya, ona yakınlık verdi. Bu büyük oğlan, bu korkardı babasından da ortanca oğlan korkmazdı. O sövdü, saydı da; karı gelmedi. Bir sene geldi. Ya bir sene geldi. Ben varırdım; bakkalı yoklamaya varırdım pastaneye: el gibi dururdum. Karı vardım ki, masada oturuyor. Canının istediğini yiyor. Ben de el gibi: bakardım, bakardım, içim dolardı, yüreğim kalkardı, istemiyordum ya, adam ondan yanlı. Ben seslenemedim, seslensem beni dövecek. Bakardım, bakardım el gibi ondan sonra da çıkar, evime gelirdim.

Ağlardım çok ağladım ben. Demek ki gözlerim bozulmadı (gülüyor). Ağladım, ağladım. Allah sebep verdi çok ağladım Yarabbim çok ağladım. Ağladım da, Allah sebep verdi işte: gözlerim bozulmadı. Dövdü ağladım, el geldi ağladım, hiç onun içkisi, sıçkısı yoktu ya, eli şey ederdi. Her türlü oynardı. Niye evde karı var, kör müsün? Eldeki bulunan söyleme-sen benim kızımsın, gelinimsin-bizde de vardı. Bizi gör, öyle giderdi. Orada o şey; o boku da vardı. İçmezdi, sıçmazdı da o boku da vardı. Bir de dövmesi vardı. Ele gidiyor. Sen kocanın huyunu bilmez misin? Sen gece bunun yanında o şey etse, gidince mecbur bileceksin. Mecbur bileceksin. Seni koyup, gece geç geliyor, bilirdin. Seni koyuyor, gidiyor. Niye? Bakkaldan gelince: yemeğini yedin, çayını içtin, sebzeni yedin, evin de dursana. Giderdi sağa, sola. O vakit bilirdim. Geç geliyor, geç gelir. O vakit bilirdim. Allah yine şey etmedi. İki daha, üç daha öyle gittim, gittim de. Birde gittim yine ki; kendi çevirdi. Kız vardı kucağımda, bakkala oturturdum: a ben gidiyorum, dedim. Geriye de gittim, orada dere vardı. Orada da komşumuz sebze satıyordu. Kavağın dibine şöyle gayri şey ettim, oturdum. Dedim ki: şu dedim, komşumuz gitsin de ben öyle gideyim, dedim. O da komşumuzun sebze satıyordu; onunbaşına da biriktiler. Bizim adamlar da oha vardı, o da Yozgat'lıydı, onun da bakkalı vardı. İki beraber geldiler, beni getirdiler ama çok komşular nasihat verdi bizim adama da tutmadı. Sağ kulağından girdi, sol kulağından çıktı, tutmadı. Ama çok nasihat verdiler. Böyle karı bulunmaz, böyle çoluğun var, çocuğun var, karın var, niye şey, kötülük ediyorsun? Niye dövüyorsun, niye huzursuz ediyorsun? Dediler de tutmadı. Tutmadı yine yiyeceğini yedi, diyeceğini dedi. Tutmadı. Çok nasihat verdiler de dinliyormu vallahi, ne yapaydım? Abim de dedi ki: ben böyle sana halim var dedim ya. Abime dedim: abi ben, dedim, başımı aldım, gittim, dedim. Çocuklarımı da eve koydum, dedim. - Kapıda böyle açık- Dedi ki: bacım, dedi, altı tane çocuğun var, dedi. Ben götürsem, dedi, gitme! Dedi. Sen telefon et, dedi, ben gelirim, götürürüm dedi. Okumuşluğun yok, dedi. Sağa sola dedi gitme, dedi. Biri seni götürür, dedi. Bir dedi, hovarda seni alır, götürür, dedi. Koca Ankara dedi.

Öyle dedi abim rahmetlik, öyle dedi. Abim, ahh! Gitme Dedi. Sen dedi: Evvel telefon yoktu böyle. Bir tek bakkallarda vardı, bir de muhtar da vardı herhalde. Öyle herkeste yoktu telefon sonradan çıktı. Abim de bana öyle dedi. Sen dedi, ya bir komşuya deseydin dedi; gelip gidenle dedi, ya telefon etseydin ben gelir, seni götürürdüm dedi. Gitme sağa, sola dedi. Okumam yok. Ben sonradan parayı, pulu şey ettim ben. Sonradan belledim. Şimdi harfleri biliyorum da birbirine çatamıyorum. Harfleri biliyorum ama hepsini biliyorum, birbirine çatamıyorum. A'yı, b'yi, ç'yi, d'yi biliyorum birbirine çatamıyorum. Ama parayı da biliyorum, ondan saati de biliyorum, harfleri de işte birbirine çatamıyorum. Elinen gittim, elinen geldim. Ben seninle şimdi ikimiz gidiyoruz. Nereye gidersen git, sen gidiyorsun ya, ben de gidiyorum, hiç korkmuyorum ama yalnız ben hiçbir yere çıkmadım ki. Hiçbir yere gitmedim. Yalnız başıma gitmedim. Benim çocuklar götürdü, geri getirdiler. Hiçbir yere gitmedim ben. Evvelden de gitmedim zaten. Evvelden de ben bakkalda, evde durdum, adamda bakkaldı zaten. El içine çıkmadım ben. Burada böyle, kiracılar çok oturmuş ya, döküm saçımdı. Benim büyük kız, mutfak, iki tahta şuradaydı. İki tahta da; aşağıdaydı. Kiracı ya öte, beri. Benim kız çalışıyordu o vakit. İyi para alıyordu. Karı koca da tutkunlardı. Benim kız şey aldı: mutfağın taşını aldı, şeyini aldı, o aldı. Berhüdar olsun. O şu şeyleri hep o yaptı. Benim uşaklar küstü. Ya küstü, gelmedi. Benim büyük kız aldı, Allah var. Tabana şeyi yaptırdı, neydi onun adı? Parke yaptırdı, mutfağımın taşını aldı, şeyini aldı. Büyük kızım aldı, Allah var. Yine o vakit çalışıyordu. Çalışıyordu. O aldı. A bunları, ötekiler hiç şey etmedi. Hayırlı olsun bile demediler. Ortanca olan dedi ki: daire alsaydın, gecekonduyu niye aldın? Dedi. Dedim ki: oğlum dedim, o vakit dedim, geldiniz, yokladınız mı? Dedim. Paran var mı ana? Paran var mı? Yok mu? Dediniz mi? Dedim. Biz Allah var; "****" sebep oldu, ikimiz burayı aldık. Ötekiler hiç tenezzül etmediler, üçü de. Bir bakkala gider, gelirdim. Bakkalda dünyevi var ya! Bakkal oradaydı, benim evde buradaydı. Bir oraya gider, gelirdim. Başka hiçbir yere gitmezdim. El içine çıkmadım ki! Diyorum ya. Yalnızdım. Çocuk kalabalıktı. Ancak kendi kendimi idare ettim. Buraya geziyorum şimdi Allah var. Komşulara gidiyorum, komşular bana geliyor, yolda çene çalıyorum, şu büyük şey var ya cami var ya, oraya iki defa gittim komşularla. Heh! Kocatepe Camii. İki defa gittim komşularla. Ama çok kalabalıktı. Bu hastalık çıkmadan evvel gittik. Çok kalabalıktı. Orada iki daha, üç daha gittim; namaz kıldık, ondan sonra, orada bir şey var; açıklara şey verdiler neydi? Örtü verdiler, etek verdiler: namaz kılsın diye. O çok iyiydi. İlkten iyiydi de, sonradan yapmışlar; iyiydi. Sonradan yapmışlar. Şimdi sinil, sinil ötüyor. Yine kocam öldükten sonra gittim oraya. Kırkkonak'ta arkadaşlarımla gittim. Arkadaşlarım götürdü

beni. Evvel kadınlar iyiydi. Birbirimize geliyorduk, gidiyorduk, uyum sağlıyorduk; çay pişiriyorduk, yemek hazırlıyorduk, sen bana ikram ediyordun, ben sana ikram ediyordum. Şimdi öyle değil, şimdi öyle değil.

Şimdi kadınlarla ne bileyim, birbirimize hor bakıyoruz. Evvel iyiydi. Biz şurada söylemek..., pilav pişirsek, birbirimize ikram ediyorduk. Su içsek; ikram ediyorduk. Gece, gündüz birbirimize ikram ediyorduk. Şimdi ikram yok. Birbirimize şimdi kuyu kazıyoruz; hangimiz düşeceğiz, diye. Şimdi ikram yok. İstememezlik var, ikram yok! Şimdi yok. Çekememezlik var. Sen iyi olsan, ben seni istemiyorum. Yiğit oldu: ukala. İşe girdi, altında arabası var, evi şöyle, aşağıdan dolu daire aldı, yardım alıyor. Ama ben alamıyorum vah! Ben alamıyorum! Diye. Bazı öyle de var burada (gülüyor). Biri alsa da biri almasa birbirlerini çekemiyolar. Bana zararları yok. Bazıları iyi. Bazıları iyi. Benimle konuşmayınca gitmiyolar. Ebe, ne ediyordun, nasılsın, iyi misin? İyiyim yavrum! Siz ne ediyorsunuz, nasılsınız? Diye ben de onlara söylüyorum. Ben seviyorum. Geleni, gideni seviyorum. Onlara ikram ediyorum, konuşuyorum ben onlarla; onlar beni seviyo, ben de onları seviyorum. Bazıları seviyorum yani ben de onları sevmiyorum. Bazı işte canım sıkılınca komşulara gidiyorum. Bazı işte tavuklarıma bakıyorum. Bakkala bakıyorum; sağa sola gidince. Bulaşığımlı yıkıyorum. Evime giriyorum. Yatağımlı döşeğimi atıyorum. Bazen çıkınca biraz ufak tefek hazırlıyorum, onları yiyoruz. İdare ediyoruz işte. Bazı da açıyorum öyle. Bana şeylik olsun diye; arkadaşlık olsun diye açıyorum ben burada oturuyorum, o da orada şey ediyor, bakıyorum. Bazı haberlere bakıyorum, bazı filme bakıyorum, bana arkadaşlık olsun diye. O da olmasa adam çatlar. A, dört duvara bak, bak, bak adam usanıyor. O bana arkadaşlık oluyor. Ben açıyorum; gelen, gidene; iyiye, kötüye bakıyorum. Bakıyorum. O da olmasa, tüm usanırım. Bakmıyorum, bazı yerlere bakmıyorum. Bazı yerlerde bakınmıyorum. Bazı yerler iyi. Bazı yerlerde bakınmıyorum. Şu açıklar, şeyler, şöyle, bazı şeyler; görüneli neler var ya, onları neyi kapatıyorum. İyi yere bakıyorum. Denizlere neyi değil, hani banyo neyi yapıyor; açıklar kadınlar, erkekler onlar da çıkıyor ya, deniz hani şöyle şey ediyor ya, oraları kapatıyorum, örtük yerlere bakıyorum (gülüyor). Oralar sevmiyorum, oralar günah bize. Bize günah. Hani şu yaşımıza geldik. Hani gençler bakabilir de bizlere günah. Bazı gençler bakıyor, bazı bize günah. Evvel baktık a belki, şimdi bakmıyorum gayri, bakmıyorum.

Köyde yoktu. Kırkkonak'a gelince aldı: adam. Köylerde yoktu, yoktu. Köylerde işte televizyon vardı. Telefon yoktu da, televizyon... Onu da sonradan aldı bizim adam. Onu da sonradan aldı. Çocuklar elin kapısına gitti, gitti. Onu da çocuklar baktırmadı, elin çocukları, kovdular. Gitti televizyon aldı. Hâlbuki adamın elinde de para da varıdı. Bize çok aldı. Çamaşır makinesini de geç aldı, televizyonu da geç aldı, uşaklarını o, bu kovdu da, ondan sonra da: babanız demiş bakkal, bir televizyon alamıyor musun? Gidin evinizde bakın demiş, çocuklara komşular, arkadaşları neyim. Gönlü olursa; koyarlardı, gönlü olmazsa koymazlardı. Gitti aşağıdan babası, tele, tele, televizyon aldı. Bazı korkuyorum dabazı kendime soğukluk veriyorum. Diyorum ki: Kocaaa Ankara diyorum -aynı benimki gibi-kimi kocalı, kimi kocasız, diyorum. Bazı da korkuyorum, bazı da korkmuyorum; kendime serinlik veriyorum. Akşam, gece soğuk oluyor. Erkek olsa: korkmazdım.

Bazı çocuklar yanımda binde bir yatıyor da; o ayakkabıları içeri alıyorum, sağa sola gidiyorum, bakkalı yokluyorum, yola çıkıyorum; sağa sola bakıyorum ama burada erkek olmayınca hiç dert etmiyorum. Akşam ezanı kapımı kilitliyorum, sabahleyin saat sekiz de kapımı açıyorum. Erkek olsam: korkmazdım ben. Korkmazdım. Erkek zırlı oluyor, kadın ne kadar olsa korkuyor. Ne kadar kadın olsa; korkuyor. Akşam gece soğuk oluyor. Ne olur ne olmaz? Ortalık kötü. Eskiden iyiydi. Eskiden, söyleme, kızken: damda yatıyorduk. Gecekondu vardı, damlarda yatıyorduk biz. Kerpici şöyle örerlerdi, içine döşeği örerdi anam, damlarda yataırdık. Ama o vakit, sıcaklık çoktu. Şimdi o sıcaklar da yok. Biz yolma yolduk; mercimek, nohut, arpa, kötü yerleri yolduk. Vallahi toprağa basamazdık. Saca basmış gibi; böyle kaldırırdı. Şimdi sıcak mı var? A ha, kazaklarımızı çıkartmadık daha, kış kazaklarımızı. Şimdi hava da bozuldu, her şey bozuldu. Havada bozuldu. Bak yazın yarısı geldi, geçti daha kış kazaklarımızı çıkartamadık. Daha sobayı çıkartmadık bak! Soba şimdi çoktan çıkacaktı. Her şey bozuldu, Allah yine de yardımcımız olsun. Her şey bozuldu. Evvelki gibi olsun; iyi olsun, ortalığımız iyi olsun, gençlerimiz iyi olsun, ihtiyarlarımız olsun, güneşimiz olsun, yağmur; binde bir geç yağsın. Her şeyimiz düzgün olsun isterdim, her şey bozuldu. Her şey bozuldu, Allah hayırlısını versin.

Şimdi bilmiyorum ki, vallahi her şeyin tadı kaçtı böyle her yer pis her yer pislik, komşuluk kalktı şimdi. Şimdi pencereden, pencereye konuşuyorlarmış. Bu daireden, öteki daireden, daireden daireye konuşuyorlarmış. Yok! Yok! Evvelki nerdee. Şey gecekondu: iyiydi. Şimdi dairelerde

çok oldu, zinada çok oldu. Her şey bozuldu, her şey bozuldu. Evvel iyiydi. Bu daireler evvel yoktu, gecekondu vardı. Şimdi gençlerimizde bozuldu, ihtiyarlarımız da bozuldu, Hep bozuldu. Evlilik de bozuldu, karı koca da bozuldu, her şey bozuldu, her şey bozuldu. Evvel iyiydi. Evvel kızlara bakmaya gelirlerdi, şimdi kızlar kendi buluyor, bir sene geziyor, iki sene geziyor, bir ay geziyor, iki ay geziyor gönlü olursa; birleşiyor, gönlü olmazsa; ayrılıyor. Evvelki iyiydi, şimdiki kötü. Kocam beni görmedi, ben onu görmedim de; yok evvel iyiydi. İyi olsun, kötü olsun, birbirlerini idare ediyorlardı. Birbirlerine uyum sağlıyorlardı. Kurban olduğum Allah yakıştırıyor ya. Şey etmezdim, isterdim de; Allah sonumu yazmış ne edeyim? İyi insan isterdim. O söylesin, ben dinleyeyim; ben söyleyeyim, o dinlesin. Beni işi bitirdikten sonra; sağa, sola götürsün, çarşıya götürsün, pikniğe götürsün, sağa, sola götürsün isterdim. Ben öyle bir şey görmedim ki. Bakkala gittim eve geldim, bakkala gittim, eve geldim. Ben el içine çıkmadım. Kocam öldükten sonra çıktım. Ben hiçbir yer görmedim. Kör yaşadım ben. Elinen gittim, elinen geldim. Kör yaşadım ben. Yok gayri hiçbirini, hepsini torbaya goydum, ağzını bağladım, şimdi ben hiçbir şey istemiyom. Evvel isterdim, şimdi hiçbir şey istemem gayrı. Hiçbir şey istemem. Bana hiçbir şey yakışmaz. Gızlarıma yakışır, bana yakışmaz gayrı. Elde çok görür, Allah da çok görür, kulu da çok görür. Bana şimdi hiçbir şey yakışmaz. Ben şimdi abdest alacağım namazımı kılacağım. Evimde oturacam çoluğum, çocuğum gelirse hürmetini yapacam. Başka bir şey düşünmüyom. Evvel her şey istiyodum, kahliyodum (gülüyor). İyi koca istiyordum şöyle geçim ehli, bana uyum sağlayan o da çıkmadı karşıma. Bi zorunlu çıktı, o da çıkmadı. A ha bugün iyi olur, a ha yarın iyi olur, a ha bugün...ölene kadar iyi olmadı. İyi olmadı. Gayri istemem. Diyorum ya sana: ben şeyim, evim olmasa, maaşım da olmasa isterim. Çocuklarımın, gelinlerimin, torunlarımın gözüne bakmadan isterim ama şimdi Allah'a şükür iki göz kümesim var, bir de evim var; oturacak, bir de maaşım var, işte bu gayrı. Aydan aya alıyorum, Allah bin, bin bereket versin. Az çok. Burama koyuyorum, evime koyuyorum; azar, azar harcıyorum, Allah ondan geri koymasın. İstemem gayrı. Şimdi benim; abdest, namaz, hayır, hasanat. İstemem gayrı. Azcık genç olsaydım, param da olmasaydı, diyorum ya sana: düşünürdüm. Şimdi yok. İki göz kümesim var, bir de maaşım var. Allah bin, bin bereket versin, hiç olmayanlara da versin. Onlarla idare ediyorum. Kömürümü alıyorum, sebzemi alıyorum, bakkalımı alıyorum, ondan sonra tüpümü alıyorum, evimin ihtiyacını alıyorum.

Dün yağım bitmişti; 40, 42 milyon, 50 milyon verdim, bana bir beş milyon verdi, bir de 2 milyon verdi. Kaç oluyor? 50 milyon vermiştim. He, 42 milyon şey etti. Bir yağ. Şöyle bir yağ. Teneke değil de paketinden. Dedim ki: oğlum dedim, yağım bitti dedim, sen alda oradan, ben gelince parasını veririm dedim. O da getirdi. Bir kendine almış, bir de bana almış. Ben göturdüm, 50 milyon verdim, üstünü verdi. Kadınlar iyi yaşasın isterdim. Ben televizyonda bir kadın gördüm; sen de gördün mü? Gocasını mı, el mi? Okumuşluğum yoktu. Aman bir dövmüş, bir dövmüş, bir dövmüş, nasıl! Gördün mü acep televizyon da? Ben ona üzıldüm. Şimdi bazı yaşadım, üzıldüm, onları. Allah senin gocanın kahrolsun! Dedim. Karıyı böyle, öyle etti, böyle etti, böyle etti, televizyonda gösterdi. Adam sonradan çıktı. Kadın iki defa da öyle çıktı. Elini yüzünü böyle şeyliğiyle; yaralığıyla, morluğuyla hep çıktı. Bazısı sefa sürüyor, bazısı da cefa çekiyor. Bazı da cefa çekiyor. Üzıldüm, ben de ona üzıldüm. Senin kocalığın kahrolsun! Dedim. Üzıldüm ben. Öyle bakıp bazıları; dört dörtlük yaşıyor, bazıları da böyle yaşıyor. İyi yaşayanlar da kötü yaşayanlar imreniyo. İmreniyo. İmrenmesi günahmış da yine de imreniyo. Ben iyi yaşasam, sen kötü yaşasan; ben yine de sana imreniyorum. Çeken çekiyor, çekmeyen çekmiyor; kurban olduğum. Bazıları çok çekiyor, bazıları da; amının üstünde fındık gırıyor (gülüyor). Hepsini gördüm. Hain de gördüm. İyi yaşayan da var, kötü yaşayan da var. Benim bir eltim vardı; üstünde fındık kırardı vallahi. Şunu getirdi, bunu getirdi. Derdim ki: imrenirdim. Onun ev: bahçenin içindeydi; köyde. Derdim: Allah'ım onun kocasına bak, benim kocaya bak! Allah ben ne ettim sana kurban olduğum Allah, derdim. Beni kor giderdi, beni kor giderdi. Ee niye getirdin beni? İzlemeye goyduktan sonra? Ben evimde de dururdum. Taa, köyde, köyde başladı (gülüyor). Goca günü görmedim. İşte bu çocuklar da; kaçamakla olmuş. Arada sırada, -sen benim kızımsın- yattık işte olmuş (gülüyor). Ben goca günü görmedim. Valla görmedim. Ben çok alimliydım de adam uyum sağlamadı bana. Ben masumdum. Ben arsız olsaydım, hırsız olsaydım; elime, dilime doğruydum. Ben onu kalkındırdım, ben onu iyi ettim, o beni masum etti. Masum etti. Hayırlısı bakalım (gülüyor). Çocukluğum iyiydi, çocukluğum çok iyiydi. Senin oğlan gibi dört dörtlüğüdüm. Annem derdi ki: ben öksüzlükle büyüdüm derdi. Benim annemin babası Çanakkale Savaşı'nda ölmüş de. benim annem de, ebem de doğum yapmış: Sorgun'da, almış şeye getirmiş ebem; kardeşinin yanına getirmiş. Kardeşinin de bir sürü çocuğu varmış, beş tane çocuğu varmış. İki de evveli evlenmiş gardaşı. Beş bi garıdan olmuş, beş de bidene: 10 dene çocuğu varıdı. Onların dedi öyle, yavrum dedi: ben bezini yıkadım dedi, ben öyle bez yıkadım derdi. Anam da gün görmemiş. Babam dövmemiş de anam öksüzmüş, ebem de işte kardeşinin

yanına getirince, o da küçükmüş. Anam dünyaya gelmiş, babası Çanakkale'de ölmüş. Ondan sonra da aklım yetene kadar öyle bez yıkadım derdi. Dayının derdi, çocuklarının bezini yıkadım, derdi. Sonra da işte büyüünce; babam da köyün içindeymiş, babam annemi almış. Babam iyiydi, hiç dövmedi anamı. Diyom işte ya! Kimi sefa sürüyor, kimi cefa çekiyor. Kimi de aminin üstünde fındık gırıyor. Fındık gıran da var, cefa çeken de var. Benim kız da daha çekiyor, daha çekiyor. Hiç gün görmedi, hiç de görmedi. Ama gelinlerim iyi. Amlarının üstünde fındık gırıyorlar vallahi. Gocaları iyi. Bin kere maşallah. Babalarına çekmemiş. Dördü de çekmemiş.

Şimdi akşam varıyor, yemek hazırlıyor, ondan sonra ortalığı kuruyor, beraber yiyorlar, binde bir gidiyorum ya! Beraber kaldırıyorlar. Ben hani diyorum: bin kere maşallah! Onlar iyi oldukça, ben de seviniyorum. Ben kaldırayım tepsiyi sen götüremezsin, ben götüreyim diyor. Tepsiye hazırlıyorlar ya; öteyi, beriyi. Ben götüreyim, senin belin ağrır, diyor. Benim kocam: kafan yarılrsa, kolun kırılrsa yine acımazdı. Bunlar, şeyediyorlar: koca, karılarına yardım ediyorlar. Bizim de adam etmezdi. Hasta adamı, sağlam adamı; sakat ederdi. Hele bir hastalan da bir gör. "Alıştın yatmaya; ev bark koktu, alıştın yatmaya; ev, bark koktu". Canım hastalandım da yattım, hastalanmasam zaten yatmam. Sana mı danışıyorum. Sağlam adamı sakat ederdi. Senin hastalığına inanmazdı. Bunlar inanıyor. Benim çocuklarım iyi Allah'a şükür. Ben çektim, onlar çekmesin. Ben, ben çok çektim, gelinlerim çekmez, aman iyi olsunlar. Dördü de iyi: Allah'a şükür. Çocuklarım uyum sağlıyor. İşte böyle. Hepsini döktüm ortalığa. Başka bir şey diyeyim: hatırım var olsun. Sen de sağol, kurban olduğum, çok çok sağol. Benim de katım, göğnüm açıldı; eski defterleri karıştırdık ya (gülüyor)! Ya, karıştıınca yeni olmuş gibi oluyor. Bayağı yeni hani şey etmiş gibi olur, zor oluyor, çok zor, zor ama Allah o günler gitsin de gelmesin o zamanlar (gülüyor).